

PROGRAM ZAŠTITE OKOLIŠA GRADA SPLITA

OSNOVNA OBILJEŽJA GRADA
SPLITA

PRIRODNA OBILJEŽJA

- Geografska područja – priobalni, zaobalni i otočni
- Flišna zona, ravničarskog izgleda, vapnenac
- Različiti oblici u reljefu
- Sredozemna klima sa suhim i toplim ljetima i blagim zimama
- Prosječna tem. 16°C (prosjek najtoplijeg mjeseca je 26°C, a najhladnijeg 8°C)
- Prosječna količina padalina iznosi oko 800 mm
- Relativno velika količina kvalitetnog poljoprivrednog zemljišta
- Rijeke Jadro i Žrnovnica
- Važan prirodni resurs je more i park šuma Marjan

DEMOGRAFSKA OBILJEŽJA

- 2001. g. – 188.694 stanovnika
- Na posljednjem popisu se bilježi pad od 6%
- Prirodni prirast 2,8‰ – neto emigracija u posljednjem desetljeću je iznosila 17 000 stanovnika
- Demografski staro društvo
- 95% mladih završi srednju školu
- 25% visokoobrazovanih
- Broj nezaposlenih se povećava i porastao je za 50% u desetogodišnjem razdoblju

Gospodarska obilježja

- Građevinarstvo i industrija s 52% pada na oko 35% u udjelu u zaposlenosti
- Industrijski kapaciteti su prepolovljeni, tehnološki zastarjeli
- Do izgradnje autoceste Split – Zagreb prometna izoliranost je bila jedan od većih problema
- Rat je ostavio negativne posljedice i na lučko gospodarstvo
- Turizam nikada nije dosegao razinu koja Splitu pripada
- Dominantna je trgovina, zatim prerađivačka industrija, građevinarstvo, poslovanje nekretninama
- Industrijska proizvodnja je ostvarila najnepovoljnije rezultate

UPRAVLJANJE PRIRODNIM RESURSIMA

- rastućom urbanizacijom dolazi do smanjenja obradivih površina
- treba poticati pozitivne promjene u poljoprivredi (ekološka proizvodnja)

OSNOVNI DIONICI ZAŠTITE OKOLIŠA

- Poslovi Grada Splita regulirani su Zakonom o jedinicama lokalne samouprave te statutom Grada Splita
- Poslovi su uređenje grada, problematika stanovanja, prostorno i urbanističko planiranje te gospodarski razvoj, obavljanje i nadzor komunalnih djelatnosti, primarna zdravstvena zaštita, odgoj i obrazovanje, kultura, sport, protupožarna i civilna zaštita, zaštita i unaprjeđenje okoliša
- Zaštita mora i park šume Marjan

KOMUNALNA PODUZEĆA U VLASNIŠTVU GRADA SPLITA

- “Parkovi i nasadi” d.o.o.
- “Čistoća” d.o.o.
- “Promet” d.o.o.
- “Lovrinac” d.o.o.
- “Vodovod i kanalizacija” d.o.o.
- Dijelom je Grad vlasnik i “Stanouprave”,
“Bačvica plaže”, “Luka Split”, Zračna luka”,
“Regionalna veletržnica Split”

OSNOVNA ANALIZA TEMA OKOLIŠA

GOSPODARENJE OTPADOM

- Skupljanje, prijevoz i zbrinjavanje otpada na području grada Splita obavlja "Čistoća" d.o.o. Split
- Prikupalja se komunalni i neopasni tehnološki otpad
- Mjesečno se zbrine oko 5000 t komunalnog otpada
- Otpad se skuplja u odgovarajuće spremnike i prevozi vozilima namijenjenim za prijevoz otpada
- Pokrivenost organiziranim sakupljanjem je 95 % grada Splita
- Specifična količina otpada po stanovniku je 0,79 kg/stanovnik/dan
- Provode se kampanje s ciljem nastajanja manjih količina otpada
- Porastom bruto nacionalnog dohotka raste specifična količina otpada

MJERE ZA POBOLJŠANJE POSTOJEĆIH NAČINA GOSPODARENJA OTPADOM

- Određivanje mjesta stvaranja otpada (izvora)
- Određivanje potencijala materijala pogodnih za recikliranje
- Uvođenje opreme za predobradu ili obradu otpada
- Određivanje fizičkih, kemijskih i toplinskih svojstava otpada,
- Utvrđivanje stupnja sukladnosti sa zakonskim propisima

Na temelju morfološkog sastava otpada može se zaključiti:

- Najviše zastupljena komponenta komunalnog otpada je miješani organski otpad iz kuhinja i vrtova
- Staklo, metal i pelene postotkom su manje zastupljeni od prosječnih vrijednosti na sličnim urbanim područjima
- Udjeli plastike, papira i kartona veći su od prosječnih vrijednosti na sličnim urbanim područjima

PLANOVI ZA UNAPREĐENJE STANJA

- Odlaganje komunalnog i drugog neopasnog otpada predviđa se u Županijskom centru za gospodarenje otpadom
- Opasni otpad će se riješiti u skladu s državnim planom, a Grad je dužan predvidjeti sabirni centar za opasni otpad
- Na području grada je potrebno osigurati uvjete za : izbjegavanje i smanjenje nastajanja otpada, odvojeno prikupljanje otpada po vrstama, iskorištavanje vrijednih svojstava otpada, obradu prije konačnog zbrinjavanja kako bi se smanjila količina
- Do puštanja u rad Županijskog centra za gospodarenje otpadom, odlaganje komunalnog otpada vršit će se na odlagalištu “Karepovac” koje će se sanirati i zatvoriti
- Otpad životinjskog porijekla zbrinjavat će se u sklopu cjelovitog sustava za zbrinjavanje takvog otpada na razini države
- Usvojen je plan rasporeda reciklažnih dvorišta i ekoloških otoka za područje grada Splita

Otpadne vode, oborinske vode i uređenje vodotoka

- Izgrađen vodoopskrbni sustav
- Veći dio grada se snabdijeva vodom iz Jadra, dok se iz Žrnovnice snabdijeva dio istočnog predjela grada, Žrnovnica i dio Stobreča
- 89% stanovnika je priključeno na javni kanalizacijski sustav, odnosno 60% područja grada ima izgrađenu kanalizacijsku mrežu otpadnih voda
- Stanje izgrađenosti oborinske kanalizacije je znatno lošije, s tim da je i veći dio postojeće kanalizacije mješovitog tipa
- Kanalizacija grada se dijeli na tri velika sliva: južni, sjeverni i sliv Stobreč
- Južni sliv – najstariji sliv izgrađen i funkcionira kao cjelina s uređajem i podmorskim ispustom
- Sjeverni sliv – mreža je najvećim dijelom izgrađena te funkcionira kao cjelina s uređajem za pročišćavanje Stupe i podmorskim ispustom Stobreč
- Sliv Stobreč – je najmlađi sliv čija je mreža u izgradnji, a kapitalni objekti su izgrađeni
- Trenutno se 60% otpadnih voda grada Splita vrši preko mješovitog sustava odvodnje, a tendencija je prelazak na razdjelni sustav odvodnje
- Sumporne vode od glavnog izvora, jugozapadno od ribarnice sakupljaju se i ulaze u mješoviti sustav gdje dolaze i čiste sumporne vode te se ulijevaju u more
- Gdje ne postoji izgrađen kanalizacijski sustav koriste se septičke jame

- Uređaji za pročišćavanje otpadnih voda se nalaze na lokaciji Stupe, Katalinića brig, Duilovo s podmorskim ispustom
- Dalmacijavino i brodogradilište Split nisu priključeni na sustav javne odvodnje nego otpadne vode direktno ispuštaju u more
- Na području grada Splita postoji čitav niz povremenih površinskih vodotokova koji su nagnuti prema moru i obiluju vodom samo kod većih kiša, prirodne trase su poremećene intenzivnom izgradnjom, a neki vodotoci su uređeni i u funkciji oborinske odvodnje (potok Trstenik, Radoševac, Duilovo, Žnjan I i II, Smokovik, Mostine, Kamen, Vrbovnik, Vilar)
- Predviđa se cjelovita regulacija rijeke Žrnovnica s osiguranjem biološkog minimuma

Planovi za unaprjeđenje stanja

- Usvojiti razdjelni sustav kanalizacije
- Izgradnja uređaja za čišćenje otpadnih voda, izgradnja dugih podmorskih ispusta
- Ugradnja separatora ulja i masti na kanalima oborinske kanalizacije
- Zatvoreni sustav odvodnje kanalizacije i vodotoka
- Uspostaviti potrebnu kontrolu odvodnje i ispuštanja industrijskih otpadnih voda u okoliš i kanalizacijsku mrežu
- Uspostaviti odgovarajuću kontrolu stanja mora na mjestu ispusta
- Izgradnja druge faze uređaja za pročišćavanje Stupe, biološko pročišćavanje
- Odvajanje sumpornih voda od fekalnih i njihovo ispuštanje u more
- Izgradnja kanalizacijske mreže na područjima gdje nije izrađena do sada

Buka

- Dopuštena razina buke za stambene zone je 55 dB danju i 40 dB noću, mješovite namjene noću je dozvoljeno 45 dB, u zonama za odmor je 65 dB danju i 50 dB noću, a u zoni gospodarske namjene ne smije prelaziti 80 dB.
- Mjerenja se provode na tri lokacije, mjerenja su pokazala da vrijednosti buke na brzoj prometnici u jutarnjim satima radnog dana prelaze dozvoljene vrijednosti kao i razina buke u noćnim satima za vrijeme početka vikenda, vrijednost buke na gradskoj prometnici i raskrižju prelaze dozvoljene u noćnim satima na početku vikenda
- Problem buke se javlja i u gradskoj jezgri za vrijeme turističke sezone od ugostiteljskih objekata

Planovi za unaprjeđenje stanja

- Sprečavanje nastajanja buke
- Utvrđivanje i praćenje razine buke, otklanjanjem i smanjivanje buke na dopuštenu razinu
- Gradnjom barijera na mjestima uz prometnicu
- Bolja izolacija objekata od vanjske buke
- Izrada karte buke je u tijeku

Zrak

- Kakvoća zraka se na području Grada Splita od studenog 2004. g. na četiri mjerne postaje:
 - Poljud – bazeni
 - Gripe – vodosprema
 - Visoka – vodosprema
 - Žrnovnica – osnovna škola

U prošloj godini kakvoća zraka je bila prve kategorije osim na Poljudu gdje je druge kategorije

Planovi za unaprjeđenje stanja

- Oblikovanje gospodarskih zona na prostorima izvan pretežno stambene , javne i društvene namjene
- Modernizacija tehnologije
- Oblikovanje sustava prometnica, sadnjom zaštitnog zelenila uz frekventne prometne koridore, orijentacija na javni prijevoz
- Obnova motornih vozila i korištenje kvalitetnijeg goriva
- Zatvaranje i sanacija eksploatacija Srinjine i Perun, najvećih zagađivača zraka

Gradske zelene površine i očuvanje prirode na području Grada Splita

- Funkcija zelenila je ekološka, likovna, kulturna i povijesna
- Zelenilo obuhvaća parkove, drvorede, zelenilo uz ulice, javne i stambene građevine
- Ekološka funkcija zelenila je da se umanje klimatski ekstremi, pročišćava prostor od prašine, štetnih klica, obogaćuje kisikom, štiti od buke i djeluje umirujuće
- Treba sačuvati Marjan, Tursku kulu, Lazaricu, šumu na firulama, Bačvicama, Gripama, Žnjanu, Duilovu i Čiovu
- Marjan sa Sustipanom je proglašen posebno zaštićenim temeljem Zakona o zaštiti prirode od 1964. god.
- Na razini Grada je za javne zelene površine osigurano 394 ha odnosno 14,2% ukupne površine, a za rekreacijske površine 182 ha, ili 6,6 % ukupne površine

Planovi za unapređenje stanja

- Zaštita postojećih prirodnih raznolikosti
- Oblikovanje zelenih površina namijenjenih odmoru i rekreaciji
- Očuvanje Marjana, obalnog mora i rijeke Žrnovnice
- Racionalna upotreba prirodnih resursa

Upravljanje plažama

- Zemljopisni položaj s ugodnom mediteranskom klimom te dugačkom obalom upućuju na korištenje prostora za odmor, rekreaciju i sport
- Uređene gradske plaže su Bačvice, Firule, Ovčice, Bene, Kašuni, Zvončac, Trstenik, Žnjan, Duilovo te kupalište i plaže na otoku Čiovo
- Kakvoća mora na plažama za kupanje provodi se od 1. svibnja do kraja rujna, ispituje se 15 plaža na području Splita a uzorci se uzimaju 10 puta i 12 puta na plažama koje imaju plavu zastavu
- Prilikom uzorkovanja opažaju se osnovni meterološki uvjeti, vizualni pregled mora, a u laboratoriju se određuju mikrobiološki pokazatelji (ukupne koliformne bakterije – TC, fekalne koliformne bakterije – FC, fekalni streptokoki – FS)
- prevladava more visoke kakvoće do kraja srpnja kada se kakvoća mora smanjuje na more podobno za kupanje ili umjereno onečišćeno

Upravljanje plažama

- Splitsko-dalmatinska županija upravlja plažama na području grada Splita
- Za 7 plaža postoje koncesije koje izdaje županija, a koncesionar je dužan održavati i provoditi red na plaži
- Plaže na kojima nema koncesionara održava grad Split
- Grad Split financira zaštitu plažnog akvatorija koje podrazumijeva prikupljanje plivajućeg otpada, te financira prikupljanje glomaznog otpada iz podmorja i s plaža

Održivi gradski promet

- Degradacija okoliša
- Masovna upotreba motornih vozila
- Nepovoljne gospodarske i ekološke posljedice
- Ne postoji odgovarajuća ulična mreža
(bespravno sagrađeni objekti)
- Problem parkiranja vozila prisutan je na čitavom područja grada
- Javni promet je nedovoljan zbog nepovoljnih tehničkih elemenata nekih ulica i križanja te zastarjelosti autobusa

Planovi za unapređenje stanja

- Poboľšati učinkovitost javnog prijevoza
- Smanjiti štetne učinke prometa na čovjeka i okoliš
- Povećati sigurnost
- Gradnja novih i dovršene ostalih cesta na području grada Splita
- Uređenje i osiguranje kolnog pristupa gradskoj luci
- Osiguranje prostora za gradnju kamionskih i autobusnih terminala s pratećim sadržajima
- Postupno isključivanje automobilskeg prometa i prometa u mirovanju iz gradskog središta i obalnog područja namijenjenog rekreaciji